

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.897/2020/4.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin előadó bíró

Dr. Cseh Attila bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

dr. Hidasi Gábor ügyvéd

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

dr. Nemes Dénes ügyvéd

A per tárgya:

Bérleti díj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 3.Gf.76.002/2019/7-II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 11.G.304.091/2017/35.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 900.000 (kilencszázezer) forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 3.361.000 (hárommillió-háromszázhatvanegyezer) forint fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes többek között speciális, testhőmérséklet mérésére alkalmas, orvosdiagnosztikai készüléknek minősülő hőkamerákkal rendelkező gazdálkodó szervezet, aki - a H1N1 járványhelyzetre tekintettel az ... (továbbiakban ...) telefonon történt megkeresése alapján - 2009. április 30-án két ... (...) hőkamerát telepített a (ma ...), és azzal az érkező utasokat vizsgálni kezdte.

- [2] 2009. április 30-án a felperes e-mail üzenetében tájékoztatta ... az ... alkalmazásában álló, az ...-t vezető ... országos tisztifőorvos biztonsági és stratégiai tanácsadóját, hogy 2009. április 30-án mindkét készüléket ingyenesen biztosította, a 2-4. nap 195.000 forint/nap+áfa, az 5. naptól 350.000 forint/nap+áfa bérleti díjon tudja szolgáltatni a készülékeket. 2009. május 6-án a felperes ... is írásban tájékoztatta a 2 db hőkamera ... való igénybevételének díjairól. Rögzítette, hogy az igényelt munka időtartama napi 17 óra, költsége napi 360.000 forint+áfa.
- [3] Az ... részéről ... 2009. május 8-i e-mail mellékleteként, mint az ... vezetője által aláírt angol nyelvű köszönő levelét küldte meg felperes részére. 2009. május 12-én a felperes a ... részére küldött e-mail üzenetében - telefonos megbeszélésükre hivatkozással - azt kérte, hogy a szolgáltatás ingyenességére vonatkozó nyilatkozat kerüljön törlésre.
- [4] 2009. május 18-án az ... - általa megjelölt tartalmú nyilatkozatokkal - írásbeli ajánlatot kért a felperestől hőkamerák ... történő telepítésére (F/8). 2009. május 21-én a felperes ... részére írásban ajánlatot küldött. Ebben többek közt kijelentette, hogy az ajánlatban megfogalmazott új jogviszonyok létrejöttéig, vagy amennyiben ilyen nem jön létre, a készülékek visszaszállításáig az április 30-i ajánlatában foglaltak az irányadók, referencia jegyzéket, adásvételi és bérleti szerződés tervezeteket melléklet (F/9).
- [5] 2009. június 4-én az ... a felperes részére megküldött levelében kijelentette, hogy a 2009. május 21-i keltezéssel tett ajánlatát nem áll módjában elfogadni. Rögzítette, hogy a felperes május 21-i ajánlatát az alábbiak szerint fogadja el: 2 db berendezés üzemeltetése lehet szükséges azzal, hogy azok fel-, illetve leszerelésére vonatkozó költség nem számítható fel, az első nap díjmentes, a második naptól bruttó 150.000 forint/nap/db költséget érvényesíthet a felperes függetlenül az üzemeltetés időtartamától. Egyéb jogcímen további igénye a felperesnek nem lehet. Kérte a felperest, hogy kerüljön sor együttműködési megállapodás megkötésére. Utóbbi tervezetét a felperes visszautasította, mivel a berendezések üzemeltetésének díja meghaladja a fenti levélben megjelölt összeget, így szerinte arra nézve a korábbi árajánlatában foglaltak irányadók (F/10).
- [6] 2009. június 4-én- az ... a felperes részére a számláját visszaküldte és levelében közölte, hogy a 24.552.000 forint összegre vonatkozó követelését és számláját alaptalannak tartja. Megküldte részére az együttműködési megállapodás-tervezetet, és egyeztetést javasolt.
- [7] A felperes az ... részére ugyanazon a napon küldött válaszlevelében arra hivatkozott, hogy örömmel értesült arról, hogy szerződést kívánnak vele kötni, de méltánytalannak tartja, hogy utólag vitatják a díjakat, amelyeket kérésre küldött meg, és okkal feltételezte azok elfogadását, hiszen nem érkezett sem kifogás, sem észrevétel. Kérte, hogy fontolja meg a címzett elutasító álláspontját, és az együttműködési megállapodást 2009. június 1-i hatállyal készítse el (F/11).
- [8] 2009. június 8-án ... a ... működtetett 2 db ... (...) infradiagnosztikai készülék üzemeltetését a járványügyi helyzet megváltozása miatt felmondta, és kérte a felperest, hogy 2009. június 9-től vonuljon le. Utalt arra, hogy a korábbiakban megküldött együttműködési megállapodás szerint várja a számla benyújtását. 2009. június 9-én a felperes az ...-val egyeztetésen vett részt, amelyről jegyzőkönyv készült. Ezen a résztvevők rögzítették saját álláspontjukat, de közöttük megállapodás nem jött létre.
- [9] 2009. június 10-én ... ügyvéd az ... megbízásából írásban tájékoztatta a felperest, hogy a 2009. április 30. napjától 2009. június 11. napjáig terjedő összesen 42 nap időszakra a két gép 150.000 forint/nap egységárával számolva, összesen 12.600.000 forint megfizetését tarja jogosnak, és erre figyelemmel kérte a felperest, hogy az ezt tartalmazó együttműködési megállapodást írja alá, amelyet leveléhez csatolt.
- [10] A felperes részére az ... 12.600.000 forintot fizetett meg.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [11] A felperes a 2017. december 12. napján először az ... I. rendű alperessel, majd jogutódlásra

tekintettel a II. rendű alperes perbelépését és az I. rendű alperesnek a perből való elbocsátását követően a II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze a II. rendű alperest 18.672.000 forint és késedelmi kamata megfizetésére. Előadta, hogy a 2009. április 30-i ajánlattételét követően szerződés jött létre, a II. rendű alperes jogelődje a hivatkozott berendezéseket a ... 2009. április 30-tól 2009. június 11-ig terjedő időszakban igénybe vette, ezért az általa megküldött árajánlatban foglaltaknak megfelelő díjazásra tart igényt. A peres felek közötti levelezésre utalva kifejtette, hogy a II. rendű alperes jogelődje ráutaló magatartással elfogadta a szerződés lényeges elemeit, a felek között visszterhes megállapodás jött létre.

- [12] A II. rendű alperes ellenkérelmében elévülési kifogást terjesztett elő, és érdemben is kérte a kereset elutasítását. Arra hivatkozott, hogy nem jött létre az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (Áht.) 100/B-100/F. §-inak megfelelő szerződés. A felperes legfeljebb olyan szervezettel, az ... köthetett megállapodást, aminek a II. rendű alperes nem jogutódja, egyebekben pedig a szolgáltatás ellentételezése maradéktalanul meg is történt 12.600.000 forint kifizetésével.

Az első- és másodfokú ítélet

- [13] Az elsőfokú bíróság - a felperes által a II. rendű alperes, illetve jogelődje részére küldött felszólításokra tekintettel - az elévülési kifogást alaptalannak találta, és ítéletében kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg felperes részére 18.672.000 forintot és késedelmi kamatát, valamint perköltség címén 1.243.000 forintot. Megállapította, hogy a le nem rótt 1.120.000 forint illeték az állam terhén marad.
- [14] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperes 2009 áprilisában az ...-val szóban, illetve ráutaló magatartással bérlettel vegyes megbízási szerződést kötött hőkamerás diagnosztikai berendezés ... való elhelyezésére és üzemeltetésére 2009. április 30-tól előre meg nem határozott időpontig. Az elsőfokú bíróság a becsatolt levelezés és tanúvallomások alapján megállapította, hogy ..., mint az ..., e szervezet nevében megbízást adott a felperesnek a perbeli berendezésekkel a ... való kitelepülésre. A felperes az április 30-i levelében ezt a megbízást írásban is elfogadta és árajánlatot adott a feladat elvégzésére. ..., ..., valamint ... tanúvallomása alapján bizonyítottan látta, hogy a felperes mindvégig az ...-val folytatott tárgyalásokat a feladat elvégzéséről. A felperesi teljesítést alátámasztó bizonyítékként értékelte ..., ..., valamint ... tanúk vallomását, továbbá azokat az írásbeli dokumentumokat, amelyek egyrészt a felperesi tevékenység megköszönésére, másrészt a szerződés felmondására ... származnak.
- [15] Az elsőfokú bíróság döntése értelmében a felek között létrejött szerződés az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 217. § (1) bekezdése szerint alakilag hibás, mert írásbeli szerződés a felperes, illetve a II. rendű alperesi jogelőd között nem jött létre, de a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján a szerződés hatályossá nyilvánítása esetén is el kell számolni a felek között, az érvénytelenség jogkövetkezményét alkalmazva. Az elsőfokú bíróság e körben a kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményét vette alapul, és megállapította, hogy a felperes által követelt díjazás nem eltúlzott, ezért azt elfogadhatónak tartotta, és annak megfizetésére kötelezte a II. rendű alperest.
- [16] A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest 965.403 forint elsőfokú és 482.700 forint másodfokú perköltség II. rendű alperes részére, továbbá a feljegyzett 1.120.320 forint kereseti és 1.493.760 forint fellebbezési eljárási illeték állam javára történő megfizetésére.
- [17] A másodfokú bíróság szerint a perbeli szolgáltatás eredménykötelmi jellege folytán azt kellett vizsgálni, hogy „érvényesen létrejött-e” vállalkozási jellegű szerződés. E körben értékelte, hogy a felperes 2009. április 30-tól kezdve egyeztetett a II. rendű alperes jogelődjével a perbeli berendezésekkel kapcsolatos szerződés megkötése körében. E vállalkozással vegyes atipikus szerződésnek lényeges tartalmi eleme a díjban való megállapodás, a becsatolt levelekből azonban azt lehetett megállapítani, hogy a felperes által hivatkozottakkal ellentétben a felek között díjban

való megállapodás nem jött létre.

- [18] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy 2009. május 18-án az ... írásban kért ajánlatot a felperestől, amelyre válaszul a felperes 2009. május 21-én ..., mint az ... vezetője részére írásban ajánlatot küldött. A felperes ajánlatát a II. rendű alperesi jogelőd nem fogadta el, sőt írásbeli nyilatkozattal azt visszautasította, ezt a felperes sem vitatta, csupán kérte ajánlata megfontolását. Mivel azonban a II. rendű alperesi jogelődtől ezt követően sem érkezett elfogadó nyilatkozat, a felperes a fenti elutasító nyilatkozatot követően nem értéklehetett bármely magatartást a II. rendű alperesi jogelődtől ráutaló magatartásként. A perbelivel egyező tartalmú szerződést csak írásban lehet kötni, ahogy „ez meg is történt a felperessel szerződő fél által elfogadott díj tekintetében a 2009. júniusi együttműködési megállapodás szerint.”
- [19] A másodfokú bíróság kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság által a bizonyítékok között értékelt felmondásnak nincs jelentősége, mert a létre nem jött szerződést nem lehet felmondani.
- [20] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes és a II. rendű alperes jogelődje között nem jött létre szerződés. A másodfokú bíróság döntése értelmében az Áht. 100/B. § (3) bekezdésére és a Ptk. 215. §-ra figyelemmel a szerződés létrejöttére vonatkozó, kifejezett írásbeli alak olyan speciális kellék, amely hiánya csak az esetben eredményezte volna a szerződés érvénytelenségét, amennyiben felperes sikerrel bizonyította volna a közte és a II. rendű alperes jogelődje között akár szóban, akár ráutaló magatartással létrejött szerződést. Ennek azonban a jogvita megítélése szempontjából a perbeli esetben azért nem volt érdemi jelentősége, mert a szerződés létre nem jött - akarategység és a lényeges kérdésekben való megállapodás hiányában - a Ptk. általános szabályai alapján is megállapítható volt.
- [21] Mindezek miatt a másodfokú bíróság szerint nem volt érdemben vizsgálendő az elévülési kifogás, bár az elsőfokú bíróság - eltérő jogi álláspontja folytán - ítéletében kifejtette, hogy az általa részletezett fizetési felszólítások megszakították az elévülést, így a felperes keresete elutasításának ebből az okból nem volt helye. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét e körben kiegészítette azzal, hogy a felperes felszólításai a Ptk. 327. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfeleltek, mivel azokból követelése beazonosítható volt a jogcím megjelölésétől függetlenül, és azok címzettje is a II. rendű alperes jogelődje volt.
- [22] A másodfokú bíróság arra is rámutatott ítéletében, hogy a felek az együttműködési megállapodás aláírt példányát nem csatolták be, azonban a peradatok és az ismertetett jogszabályok alapján az 1/F/12. sorszámú okirat és II. rendű alperes nyilatkozata szerint is azt lehetett megállapítani, hogy a 12.600.000 forint összegű kifizetést az egyeztető tárgyaláson rögzítetteknek megfelelően az ... teljesítette.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [23] A jogerős ítélettel szemben a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan a bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára történő utasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Ptk. 6. §-át, 201. § (1) bekezdését, 211. § (2) bekezdését, 214. § (3) bekezdését, 216. § (1) bekezdését, 198. § (1) bekezdését, 200. § (1) bekezdését, 277. § (1) és (4) bekezdését, 313. §-át, 318. § (1) bekezdését, 319. § (2) bekezdését, 321. § (1) bekezdését, 474. § (1) bekezdését, 475. § (1) bekezdését, 478. § (1) bekezdését, 484. §-át, 485. § (1) és (2) bekezdését, 486. § (1) bekezdését, továbbá az 1952. évi III. törvény (Pp.) 206. § (1) bekezdését, 253. § (2) bekezdését, a BH2012.170. és a BH2008.182. eseti döntésekben foglaltakra is figyelemmel.
- [24] A felperes felülvizsgálati kérelmében előadta, hogy a másodfokú bíróság a tényállást tévesen és hiányosan állapította meg, oktanul és jogszerűtlenül mérlegelte felül az elsőfokú ítéleti tényállást. A meghallgatott tanúk vallomásait részben nem vette figyelembe, részben pedig torzított tartalommal, tévesen értelmezte és értékelte, az okirati bizonyítékokból is okszerűtlen és téves

következtetést vont le.

- [25] Szerinte a szerződés létrejötte körében értékelendő, hogy 2009. április 30-án ... a II. rendű alperes jogelődje nevében telefonon kereste meg az A ... által megtett azon jognyilatkozat, hogy a ... települjön ki két hőkamerás készülékkel és végezzen azokkal szűrővizsgálatokat, a megbízására vonatkozó jognyilatkozat volt, és az orvos-igazgatója ezt a megbízást nyomban elfogadta, majd a 2009. április 30-i és május 6-i levelében részletezte a teljesítés személyi és tárgyi költségeit. Azt ... és ... tanúvallomása is bizonyította, hogy 2009. április 30-tól 2009. június 8-ig a vállalt hőkamerás vizsgálatokat minden nap elvégezte. A II. rendű alperesi jogelőd a közölt díjigényt nem kifogásolta, és a díjigény ismeretében ezt a teljesítést másfél hónapon át elfogadta, és kifejezetten támogatta is azt, amit alátámaszt, hogy a szigorú biztonsági előírások mellett működő ... való bejutást és ott a készülékek elhelyezését, valamint a vizsgálatok elvégzését kifejezett nyilatkozataival kérte és tette lehetővé. A jogviszony létét igazolja az is, hogy ... 2009. június 8-án a megbízást (szerződést) mondta fel.
- [26] A felperes előadta, hogy 2009. május 18-i levelében a II. rendű alperesi jogelőd gazdasági vezetője úgy kereste meg és kért írásbeli ajánlatot, hogy már 19 napja a ... és ... folytatott levelezés és megbeszélés alapján folyamatosan teljesített. A 2009. május 21-i válaszelevelében tájékoztatta a II. rendű alperesi jogelődöt arról, hogy 2009. április 30-án már megtette ajánlatát, amit tudomása szerint el is fogadtak, ezért új megállapodás létrejöttéig eszerint számítja a tevékenységéért járó díjat. Ez a levél elküldésre került is, akivel korábban a kapcsolatot tartotta, és aki azt jelezte, hogy az ajánlat „rendben van”. A II. rendű alperesi jogelőd e levélre 2009. június 4-én, a tevékenység megkezdését követő 36. napon válaszolt, és ebben jelezte, hogy az ajánlatot nem tudja elfogadni. Miután ez egy létrejött szerződés utáni esemény volt, így e jognyilatkozatot nem lehetett másképp értelmezni, mint a már létrejött szerződés visszamenőleges módosítására tett ajánlatot, ami részéről nem került elfogadásra.
- [27] A felperes arra is hivatkozott, hogy okiratellenes a jogerős ítélet 47. pontjának megállapítása, ugyanis ajánlat visszautasítására csak 2009. június 4-én került sor, 2009. április 30-tól 2009. június 4-ig az általa közölt, és a II. rendű alperesi jogelőd által nem kifogásolt díjért teljesítette az elvárt szolgáltatást. A másodfokú bíróság tévedett, amikor 2009. június 4-ét követően kereste azt a magatartást, amivel a szerződés létrejött, mivel az már 2009. április 30-án létrejött.
- [28] A felperes felülvizsgálati kérelmében kifejtette, hogy ... perben tett nyilatkozatait - a jogerős ítélet 48. pontjában írtakkal szemben - csak úgy lehet értelmezni, hogy az írásbeli szerződés hiányát értette a "szerződés a felperessel nem jött létre" nyilatkozatán. A nyilatkozatot teljes terjedelemben kell értékelni, a tanú ugyanis ... hasonlóan elmondta, hogy a tevékenységével elégedett volt, és ezért engedélyezte annak folyamatos elvégzését a díjazás ismeretében.
- [29] A bizonyítékok értékelése körében hivatkozott a felmondó levélre is, ugyanis ha nem lett volna a felek között szerződés, úgy felmondásra sem lett volna szükség. Rámutatott arra is, hogy a felmondólevél kifejezetten a járványügyi helyzet megváltozásával indokolta a szerződés jövőre történő megszüntetését. Érvelése értelmében a per során a II. rendű alperes azt nem bizonyította, hogy tevékenységét díjazás nélkül vállalta, és a visszatérő szolgáltatásnyújtását alátámasztja az is, hogy a követelése egy része kifizetésre is került.
- [30] A felperes szerint lényeges jogsértés az is, hogy az általa állított jogviszony hiányában a bíróságnak a megbízás nélküli ügyvitel szabályai, vagy a Ptk. 6. §-a alapján lett volna kötelezettsége a II. rendű alperes marasztalása, miután a Pp. nem köti a bíróságokat az érvényesített jogcímhez.
- [31] A felperes felülvizsgálati kérelmének indokai körében fenntartotta az első- és másodfokú eljárás során tett nyilatkozatait is.
- [32] A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [33] A Pp. 272. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, továbbá azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, valamint elő kell adni a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelmények maradéktalanul teljesülnek [1/2016. (II.15.) PK vélemény, BH2015.307.].
- [34] Nem elegendő a felülvizsgálati kérelemben csupán a korábbi beadványokra (BH1995.199.II.), illetve - jogi álláspont kifejtése nélkül - csupán a korábban előadottakra utalni. A jogerős ítélet csak a per tárgyát érintő körben vizsgálható felül (BH1998.288.I., BH2001.222.I.), tehát olyan kérdésben támadható, amely az első- és másodfokú eljárásnak is tárgya volt (BH1995.163. és BH2001.172.II.). A felülvizsgálati kérelemben a felek sem új jogcímre, sem korábban nem érvényesített igényükre nem hivatkozhatnak (BH1996.372.).
- [35] A fentiek alapján a Kúria érdemben nem vizsgálta a felperes per tartama alatt tett azon nyilatkozatait, amiket a felülvizsgálati kérelmében nem fejtett ki. Azokat a felperesi hivatkozásokat - és értelemszerűen ebben a körben a jogerős ítélet jogszabálysértő jellegét - sem vizsgálta, amelyekre a felperes az eljárás korábbi szakaszában igényt nem alapított [Ptk. 6. §-a, 474. § (1) bekezdése, 475. § (1) bekezdése, 478. § (1) bekezdése, 484. §-a, 485. § (1) és (2) bekezdése, 486. § (1) bekezdése]. Ugyancsak nem vizsgálta érdemben a Ptk. 200. § (1) bekezdése, 313. §-a, 318. § (1) bekezdése megsértését, miután ebben a tekintetben (a szerződés tartalmának szabad megállapítása, a szerződés jogos ok nélküli megtagadása, és a szerződésszegésből eredő kártérítés utaló szabálya) a felülvizsgálati kérelem semmilyen indokolást nem tartalmazott.
- [36] Az érdemben vizsgálható felülvizsgálati kérelem alapos.
- [37] A Kúria rámutat arra, hogy - a Pp. 275. § (2) bekezdése szerint - a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a jogerős ítéletet, így a felülvizsgálati eljárásnak nem képezte tárgyát az (I. rendű) alperes személyének megváltozásával kapcsolatos eljárásjogi kérdés, és a II. rendű alperes fellebbezésének és felülvizsgálati kérelmének hiányában az a megállapítás sem, hogy a II. rendű alperes a perbeli ügylettel összefüggésben az ... jogutódja.
- [38] A Kúria - a fenti keretek között vizsgálva a jogerős ítéletet - megállapította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését, a Ptk. 211. § (2) bekezdését és a 216. § (1) bekezdését.
- [39] Helytállóan hivatkozott a felperes felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a felperes és a II. rendű alperes közötti ügyletkötés folyamatát a szerződés létrejötte kérdését az elsőfokú bíróság ítélte meg helyesen. A szerződés létrejöttéhez az ügyletkötő felek egybehangzó, kölcsönös akarat kijelentésére van szükség [Ptk. 205. § (1) bekezdés]. Ezek az akaratnyilatkozatok időben egymástól elválóan is megtehetők (Ptk. 213. §). A szerződési nyilatkozat kezdeményezhető ügyletkötésre irányuló ajánlattal (Ptk. 211. §), és az ajánlati kötöttség tartama alatt a másik fél által tett ezt az ajánlatot elfogadó nyilatkozattal a szerződés távollévők között is létrejöhet.
- [40] Téves a másodfokú bíróság azon jogi álláspontja, hogy a perbeli tartalmú szerződés "érvényes létrejöttéhez" van szükség írásbeli alakra (másodfokú ítélet 45. pont). A Ptk. 216. § (1) bekezdése a szerződés alakisága körében szabályozza azt, hogy a szerződést akár szóban, akár írásban, akár ráutaló magatartással meg lehet kötni. A kontraktus létrejötte akkor állapítható meg, ha a szerződési akarat egyértelmű kifejezése valamelyik megjelölt formában kinyilvánításra kerül mindkét ügyletkötő fél részéről.
- [41] A felmerült bizonyítékok okszerű és logikus mérlegelésével [Pp. 206. § (1) bekezdés] azt az elsőfokú bíróság ítélte meg megfelelően, hogy a II. rendű alperes jogelődjének vezetőjétől a felpereshez érkezett felhívás volt az ügyletkötési folyamat első lépcsője. Az, hogy az ... az általa megjelölt tartalmú okiratok igénylése mellett írásban kért ajánlatot a felperestől, a szerződés

alakításával kapcsolatos felhívásnak, nem pedig a szerződés létrejötte körében az első ajánlati felhívásnak tekinthető. Mindebből következően a bizonyítékok téves mérlegelésén alapul a másodfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy az első ajánlatra csak a felperes 2009. május 21-i nyilatkozatával került sor. A felperes és a II. rendű alperes jogelődje közötti 2009. április 30-tól zajló folyamatot nem lehet egyszerű egyeztetésnek tekinteni, e körben téves a másodfokú bíróság következtetése.

- [42] A perbeli esetben nyomatékosan értékelendők az ügyletkötés körülményei, amelyek hagyományostól eltérő eljárásrendet igazolják. Az ... H1N1 járvány idején, rendkívüli sürgősséggel kérte a felperest a hőkamerák azonnali biztosítására annak érdekében, hogy a magyar emberek egészségének megvédése érdekében mihamarabb sor kerülhessen a politika és a közvélemény elvárásainak is megfelelő szűrővizsgálatok elvégzésére, ezzel akadályozva meg fertőzött személyek Magyarországra területére való belépését.
- [43] Helyesen hivatkozott a felperes felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a II. rendű alperes jogelődjének vezetőjétől érkezett kérést mint ügyletkötési ajánlatot a felperes képviselője nyomban elfogadta, aminek egyértelmű bizonyítéka az, hogy még 2009. április 30-án - éppen a II. rendű alperesi jogelőd sürgetésére - a felperes a kért tevékenységet elkezdte, a készülékeket a ... biztosította. Azt ... az ... biztonsági és stratégiai tanácsadója is megerősítette tanúvallomásaiban (9. számú jegyzőkönyv), hogy ... arról tájékoztatta, hogy a felperesnek 24 órán belül a kamerás megfigyelő rendszert ki kell alakítania, ezért feladatát képezte, hogy az ... összefogva biztosítsa az engedélyek beszerzését, a ... történő bejutást és ott a berendezések elhelyezését és működtetését.
- [44] Helytállóan értékelte az elsőfokú bíróság, hogy a felperes és a II. rendű alperes közötti ügylet létrejöttét támasztja alá az, hogy a felperes már 2009. április 30-án e-mailben árajánlatot juttatott el ... részére, aki a tanúvallomásaiban megerősítette, hogy a felperes megküldte részére a szerződés tervezetét, azt továbbította az országos tisztifőorvos felé, akitől azt a választ kapta, hogy „nincs semmi probléma, legyenek kint napi 20 órában, folytassák a feladatot.” ... előadta azt is, hogy egy másik jognyilatkozattal is megerősítette az ... hogy a felperes végezze a feladatát, nincs kifogásuk szerződéssel kapcsolatban.
- [45] A fentiek mellett 2009. május 6-án a felperes az árajánlatát közvetlenül ... címzett e-maillal is megerősítette. Habár az árajánlatra írásbeli elfogadó nyilatkozat nem érkezett, azonban a II. rendű alperes jogelődje a felperes részére már az árajánlat ismeretében írt köszönő levelet, és a fenti, tanúvallomással is megerősítetten nyilatkozott és sürgette a felperesi teljesítést, amit a ... való bejutást lehetővé tevő engedélyek biztosításával mint jogosulti közbenső intézkedésekkel elő is segített. A II. rendű alperes a felperes teljesítését 2009. április 30-tól folyamatosan el is fogadta, így a jognyilatkozataiból és a magatartásból együttesen az a következtetés vonható le, hogy a szerződés létrejöttéhez szükséges akaratgyezség a felperesnek járó díjazás tekintetében is létrejött.
- [46] Nyilvánvaló, hogy a II. rendű alperes maga is létrejött szerződésnek tekintette a felek közötti ügyletet, amit egyértelműen alátámaszt az, hogy 2009. június 8-án az ... a II. rendű alperesi jogelőd képviselőjében a szerződéses jogviszonyt mondta fel.
- [47] Mindezekből az elsőfokú bíróság helyesen következtetett arra, hogy a felek között hőkamerás berendezések díjazás ellenében történő időszakos biztosítására és azokkal az utasok szűrésére vonatkozó kötelezettség teljesítését magában foglaló vegyes szerződés jött létre.
- [48] Tévedett a másodfokú bíróság, amikor az ügyletkötés folyamata körében nem értékelte a felperes teljesítését, és a 2009. április 30-tól 2009. május 18-ig terjedő időszakot sem. Helyesen hivatkozott a felperes felülvizsgálati kérelmében arra, hogy az ügyletet létrehozó ráutaló magatartást nem a 2009. május 18-i e-mail megküldését követően, hanem azt megelőzően kell vizsgálni.
- [49] A peres felek közötti jogvitában még irányadó Áht. perbeli ügyletkötés időpontjában hatályos rendelkezéseinek is az elsőfokú bíróság tulajdonított helyes jelentőséget. Az Áht. 100/B. § (3) bekezdése ugyanis nem a szerződés létrejötte, hanem az érvényessége körében vizsgálható kérdés. Az Áht. 100/B. § (3) bekezdése a közigazgatási szerv részéről teendő kötelezettségvállaló

jognyilatkozatok tekintetében ír elő minősített (ellenjegyzéshez) kötött írásbeli alakot. Ennek - a másodfokú bíróság álláspontjától eltérően - nem a Ptk. 215. §-a körében van jelentősége, az ügylet tehát nem harmadik személy vagy hatóság beleegyezésétől függő, hanem a Ptk. 216. § (1) bekezdésének permisszív szabálya alapján a közigazgatási szerv részéről vállalt pénzügyi kötelezettség esetén tesz alaki előírást, azaz érvényességi feltételt.

- [50] Téves jogi álláspontja folytán a másodfokú bíróság érdemben nem vizsgálta az Áht. 100/B. § (3) bekezdésének alaki előírást tartalmazó szabályát, azonban ezt a kérdést az elsőfokú bíróság helyesen ítélte meg. A minősített alaki előírást (ellenjegyzéshez kötött írásbeli kötelezettségvállalást) tartalmazó jogszabályi előírás a perbeli esetben nem teljesült, mert habár folytak egyeztetések a II. rendű alperesi jogelőd 2009. május 18-i felhívását követően a felek közötti együttműködés kereteit szabályozó írásbeli szerződés létrehozására, ez azonban nem vezetett eredményre. Így miután a felek a szerződést nem foglalták írásba, megalapozott az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy az alakiság megsértésével kötött szerződés a Ptk. 217. § (1) bekezdése értelmében semmis.
- [51] A semmis szerződés jogi következménye az, hogy arra követelést alapítani nem lehet, ezért a Ptk. 198. §-a, 201. § (1) bekezdése, 277. § (1) és (4) bekezdése, 319. § (2) bekezdése, 321. § (1) bekezdése alapján igény érvényesítésének nincs helye, erre tekintettel e jogszabályi rendelkezéseket a jogerős ítélet nem sérti.
- [52] A Pp. ugyanakkor nem zárja ki a téves jogcímen előadott igényekről való döntést akkor, ha a fél által előadott tények a keresetet más jogcímen megalapozzák, és a helyes minősítéshez valamennyi tény, bizonyíték, adat rendelkezésre áll (EBH2004. 1143.). A fél kérelmét ugyanis a jogvita alapjául szolgáló tények, a jogviszony tartalma alapján kell elbírálni (EBH2006. 1422.). Nem volt vitás a perben, hogy a felperes 2009. április 30-tól a júniusi levonulásáig a ... kitelepítette és üzemeltette a 2 db diagnosztikai eszközt, ezzel irreverzibilis jellegű szolgáltatásokat nyújtott, amiért csak 12.600.000 forint ellentételezést kapott. A felperes ennek elszámolásával érvényesítette a követelését (a követelés bírósági úton érvényesíthető volt, mert a felszólítások az elévülést megszakították), a II. rendű alperes pedig a perben védekezett a szerződés érvénytelenségével, így a bíróság az előterjesztett kérelmeket és azok tényalapját bírálta el. Ezért a létrejött szerződés alaki okból való érvénytelensége miatt nem volt akadálya az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás e körben lefolytatott szakértői bizonyítás alapján meghatározott ellenértéke megítélésének.
- [53] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogszabálysértő jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság jogszabályoknak megfelelő, megalapozott ítéletét helybenhagyta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [54] A Pp. 206. § (1) bekezdése, a Ptk 211. § (2) bekezdése, 216. § (1) bekezdése.
- [55].1143; EBH2006.1422.; 1/2016. (II.15.) PK vélemény; BH2015.307.; BH1995.199.II; BH1998.288.I.; BH2001.222.I; BH1995.163.; BH2001.172.II.; BH1996.372.

A döntés elvi tartalma

- [56] A szerződés létrejöhet szóban és ráutaló magatartással is. Annak, hogy a létrejött szerződés alaki előírást sért, a szerződés érvénytelensége, és nem a létrejötte körében van jelentősége.

Záró rész

- [57] A jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása folytán megváltoztak a pervesztességi-pernyertességi arányok. A felperes mind a másodfokú, mind a felülvizsgálati eljárásban pernyertes lett, ezért a Kúria a Pp. 78. § (1) bekezdésére figyelemmel

kötelezte a pervesztes II. rendű alperest, a felperes képviselőjével kapcsolatosan felmerült, és a Kúria által a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján mérlegeléssel megállapított, áfát is magában foglaló, másodfokú és felülvizsgálati eljárásban kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló ügyvédi munkadíjból.

- [58] A felperes illetékfeljegyzési jogára, valamint a II. rendű alperes illetékmentességére tekintettel a Kúria a le nem rótt fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdésére tekintettel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján határozott.
- [59] A Kúria a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése folytán - kérelemre - tárgyaláson bírálta el.
- [60] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. november 26.

Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Cseh Attila s.k. bíró